

Commissie Eindtermen Accountantsopleiding

1 JANUARI 2023 - 31 DECEMBER 2023

Inhoudsopgave

1	Verantwoording	3
2	Verslag van werkzaamheden	4
2.1	Beleid en beheer	4
2.1.1	Algemeen	4
2.1.2	Stakeholdermanagement	4
2.1.3	Bedrijfsvoering	6
2.1.4	Samenstelling commissie en bureau	6
2.1.5	Financieel beheer	7
2.2	Vaststellen van de eindtermen	8
2.2.1	Inleiding	8
2.2.2	Project Herziening Eindtermen	8
2.2.3	EU-duurzaamheidsrichtlijn	9
2.2.4	Aanpassing eindtermen op advies van de redactieraad	9
2.2.5	Innovaties en experimenten	10
2.3	Aanwijzen theoretische opleidingen en toezicht op de eindtermen	10
2.3.1	Toezichtstrategie	10
2.3.2	Aanwijzen en toezicht eindtermen AA-opleidingen	11
2.3.3	Aanwijzen en toezicht eindtermen RA-opleidingen	12
2.4	Toetsen van de eindtermen van de praktijkopleidingen	13
2.4.1	Inleiding	13
2.4.2	Toezicht eindtermen 2022	13
2.4.3	Toezicht 2023: vernieuwde kwaliteitsbeleid praktijkopleidingen en herziening toezichtstrategie CEA	14
2.5	Toezicht afgeven verklaringen van vakbekwaamheid	15
	Vooruitblik en begroting 2024	16
3	Jaarrekening 2023	18
	Bijlage 1 Overzicht (neven)functies CEA	29
	Bijlage 2 Samenstelling subcommissies	30

1 Verantwoording

De Commissie Eindtermen Accountantsopleiding (hierna CEA) is een bij wet ingesteld zelfstandig bestuursorgaan (zbo) zonder rechtspersoonlijkheid te Hoofddorp en brengt jaarlijks, in overeenstemming met artikel 18 van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen, voor 15 maart verslag uit aan de minister van Financiën en aan de beide kamers van de Staten-Generaal. Dit jaarverslag bevat de verantwoording van de taken en werkzaamheden van CEA en voorziet ook in de financiële verantwoording over het boekjaar. Het jaarverslag is door de commissie vastgesteld op 28 februari 2024. De jaarrekening 2023 is voorzien van een controleverklaring door Share Impact Audit & Assurance B.V.

Een exemplaar van dit verslag wordt ook gezonden aan de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA). Het jaarverslag wordt ook gepubliceerd op de website van CEA.

2 Verslag van werkzaamheden

2.1 Beleid en beheer

2.1.1 Algemeen

De commissie heeft in 2023 zeven keer vergaderd. Tijdens de reguliere vergaderingen heeft de commissie gesproken over de aanpassing van de eindtermen, de aanpak en de uitvoering van het toezicht op de eindtermen van de aangewezen theoretische opleidingen en de praktijkopleidingen en de bevindingen daarvan en de bevindingen van het toezicht op het afgeven van verklaringen van vakbekwaamheid door de NBA. Met het uitbrengen van het rapport Stip aan de Horizon in december 2022 is CEA aan de slag gegaan met de daarin opgenomen aanbevelingen. Tijdens de gesprekken met alle stakeholders is het rapport een terugkerend agendapunt geweest. Ook zijn voorbereidingen gedaan voor het project herziening eindtermen en is aandacht besteed aan (het stimuleren van) de inbreng van experimenten door de opleidingen. Daarnaast kwam het onderwerp implementatie wetgeving duurzaamheid regelmatig aan de orde en werden de uitkomsten van de zbo-evaluatie CEA 2018-2022 door AEF besproken.

Zoals gebruikelijk heeft de commissie haar meerjarentoezichtplan (2024-2026) geactualiseerd op basis van een herijking van de risicoanalyse die daaraan ten grondslag ligt. Inhoudelijke thema's, zoals fraude, IT, continuïteit en duurzaamheid blijven van groot belang voor de accountantsopleidingen en dus voor het toezicht van CEA. Verder volgt CEA de ontwikkelingen in het hoger onderwijs nauwgezet. Vanzelfsprekend zijn ook de aanbevelingen van het rapport Stip aan de horizon meegenomen in het meerjarentoezichtplan.

In 2023 heeft de externe evaluatie van CEA als zbo plaatsgevonden. Deze is uitgevoerd door AEF in opdracht van het ministerie van Financiën. Het eindrapport geeft aan dat CEA functioneert als een professionele, proactieve organisatie die hoogwaardig werk levert. Het opstellen van de eindtermen gebeurt professioneel en het toezicht daarop is effectief. Ook de doelmatigheid is op orde en voor de toekomst gewaarborgd. Het rapport benadrukt, net als onze eigen suggesties en het rapport Stip aan de horizon, dat er urgent behoefte is aan herziening van de eindtermen en dat de opleidingen van CEA een trekkende rol verwachten in de gezamenlijke beweging vanuit het veld dat hiervoor nodig is. Een ander aandachtspunt dat meegegeven wordt is de kwetsbaarheid van de organisatie, gegeven de geringe omvang van het bureau en de benodigde capaciteit gezien de komende fundamentele veranderingen in de accountantsopleiding.

In 2023 heeft CEA regulier toezicht gehouden op de praktijkopleiding. Tijdens diverse overleggen met de Raad voor de Praktijkopleiding (RPO) is gesproken over het nieuwe kwaliteitsbeleid van RPO. Hierin zijn ook aanbevelingen meegegeven over onder meer toetsbaarheid. De gewijzigde aanpak gaat van primair gegevensgericht naar meer systeemgericht. Dit heeft ook gevolgen voor onze toezichtsstrategie die hiertoe is herzien.

In 2022 heeft de commissie twee Wob-verzoeken ontvangen. Tegen de besluiten op bezwaar aangaande de Wob-verzoeken is door een betrokkene in 2022 beroep ingesteld. CEA is nog steeds in afwachting van een zitting bij de rechtbank.

2.1.2 Stakeholdermanagement

De commissie spreekt periodiek op bestuurlijk niveau met vertegenwoordigende organen van de onder toezicht gestelde opleidingen, het beroepenveld en andere stakeholders.

Met zowel het AC-Scholenoverleg (ACS) als de Vereniging van Aangewezen Accountancy-opleidingen (VAAC) heeft de commissie dit jaar twee keer op bestuurlijk niveau overleg gevoerd. Belangrijke onderwerpen die aan bod zijn geweest betroffen de uitkomsten en aanbevelingen van het rapport Stip aan de Horizon. Ook is gesproken over de verwachtingen rondom de rapportages van de kwartiermakers en de expertgroep. De mogelijkheden om experimenten aan te dragen die bijdragen aan een beter studeerbare opleiding (gericht op een bredere instroom en de bevordering van integratie van theorie en praktijk in de opleiding) zijn eveneens besproken, net als de (verwachte) ontwikkelingen in het curriculum, waaronder de gevolgen van de nieuwe EU-duurzaamheidsrichtlijn. Tenslotte is ook gesproken over de voortgang van de herordeningen van opleidingen in het economisch domein en de in- en uitstroom in de opleiding evenals de rendementscijfers.

Met de Permanente Werkgroep Accountancy (PWA), waarin alle universitaire RA-opleidingen zijn vertegenwoordigd, is viermaal overlegd. Naast het rapport Stip aan de Horizon zijn ook de rapporten van de kwartiermakers en de expertgroep aan bod gekomen. Daarnaast is gesproken over de mogelijkheden voor bevordering van integratie tussen het theorie- en praktijkdeel van de opleiding, over de mogelijkheid tot experimenten in de opleiding maar ook over de innovaties in toetsing. Aan bod is ook gekomen de ervaren discrepantie tussen HBO en WO en de mogelijkheden hierin tot verbetering: hiertoe heeft verdere kennisuitwisseling plaatsgevonden.

Met de SRA is gesproken over ons rapport Stip aan de horizon en de uitkomsten van het rapport van de kwartiermakers en de reactie van de SRA hierop. Ook is gesproken over de nieuwe CSRD-wetgeving en de betekenis ervan op met name het MKB.

Samen met de Young Profs van de NBA heeft CEA gesproken over hun ervaringen ten aanzien van de veelal door hen recent gevolgde opleidingen en de aanbevelingen zoals in het Stip aan de horizon rapport gedaan. Ook is gesproken over het rapport van de kwartiermakers en de expertgroep.

Met de directie van de NBA heeft CEA in 2023 eenmaal overleg gevoerd. Daarin is kennisgemaakt met de nieuwe NBA-directeur en is gesproken over de herziening van de eindtermen en de beroepsprofielen, mede in relatie tot het rapport van de kwartiermakers en de expertgroep. Daarbij zijn ook de actuele bedrijfsvoering aangelegenheden besproken, zoals de nieuwe huisvesting en de begroting voor 2025.

Een CEA delegatie heeft deelgenomen aan de rondtafelgesprekken van de expertgroep over de opleiding en de governance daarvan. Ook heeft de expertgroep voorafgaand aan de definitieve rapportage de conceptadviezen gedeeld met CEA. Het uiteindelijke rapport van de kwartiermakers en de expertgroep is inmiddels uitgebracht en met interesse gelezen. Binnen de activiteiten die wij toch al ondernemen om de eindtermen te herzien krijgen aanbevelingen van de expertgroep waar mogelijk een plek

Zoals gebruikelijk is met het ministerie van Financiën afgelopen jaar driemaal op bestuurlijk niveau overleg gevoerd. Belangrijke onderwerpen waren de reguliere activiteiten en verantwoording daarover van CEA: de verantwoording van de werkzaamheden en uitkomsten van het toezicht door de commissie, evenals de begroting en financiële verantwoording, de stand van zaken rondom de Wob-verzoeken uit 2022. Daarnaast is overleg gevoerd over de uitkomst van de evaluatie van CEA als zbo.

2.1.3 Bedrijfsvoering

De bureaumedewerkers van de commissie zijn in dienst van de NBA en gedetacheerd bij CEA en staan onder het gezag van de commissie. De NBA faciliteert de commissie en haar bureaumedewerkers wat betreft de huisvesting, ICT- en overige faciliteiten en de personeelszorg. Voor de facilitering van de commissie en het bureau is tussen de Staat der Nederlanden en de NBA een dienstverleningsovereenkomst gesloten. Voor het verwerken van persoonsgegevens door de NBA namens CEA is tussen de Staat, CEA en de NBA een verwerkersovereenkomst gesloten. CEA heeft een functionaris voor de gegevensbescherming aangesteld en uit zijn toezicht zijn in 2023 geen bevindingen gekomen met betrekking tot de naleving van de wettelijke vereisten en interne procedures door CEA.

Het Rijksprogramma 'Open op Orde' heeft als doel de informatiehuishouding/-voorziening van alle departementen te verbeteren. CEA maakt, als zbo zonder rechtspersoonlijkheid, verplicht onderdeel uit van dit programma. Het is door onderbezetting van het bureau van CEA ook in 2023 nog niet mogelijk gebleken aan alle programma-activiteiten en (deel)projecten deel te nemen. De uitbreiding van de formatie van het bureau met een governance officer kon nog niet gerealiseerd worden door de voortdurende krapte op de arbeidsmarkt. Hierdoor kon CEA nog geen implementatieplan opstellen. Doordat de deadlines voor implementatie van een aantal (deel)projecten zijn verschoven (sommige zelfs naar 2026), zijn de gevolgen hiervan vooralsnog beperkt.

In juli 2023 is NBA verhuisd naar een nieuw kantoor in Hoofddorp. De commissie en het bureau van CEA worden gefaciliteerd door de NBA en zijn dan ook meeverhuisd. In dit nieuwe, duurzame kantoorpand dat uitstekend is gelegen ten opzichte van openbaar vervoer heeft het bureau van CEA de beschikking over een tweetal eigen kantooruimtes. Indien deze ruimtes niet door ons gebruikt worden kan NBA van deze faciliteiten gebruik maken: hierdoor worden ruimtes efficiënt benut. Voor vergaderingen en overige activiteiten kan CEA gebruik blijven maken van de overige voorzieningen, waaronder ook het gemeenschappelijke bedrijfsrestaurant van het pand en de vergaderfaciliteiten.

2.1.4 Samenstelling commissie en bureau

De commissie bestaat uit zeven leden, die op persoonlijke titel zijn benoemd door de minister van Financiën. De commissie wordt ondersteund door een bureau. De medewerkers van het bureau hebben een belangrijk aandeel in de voorbereiding en de uitvoering van het beleid en de taken van de commissie, alsmede in de verantwoording daarover. Zowel in de commissie als op het bureau hebben in 2023 wijzigingen plaatsgevonden. Vanaf 1 januari 2023 is mevrouw Van Oldeniel gestart als voorzitter van de commissie. Na een goede inwerkperiode in 2022 heeft zij het voorzitterschap van de CEA overgenomen van de heer Te Beest die per 1 januari 2023 is teruggetreden. Per 1 mei 2023 is de heer Bongers gestart als secretaris van het bureau en daarmee de heer Leerentveld opgevolgd. De heer Leerentveld is over geheel 2023 als adviseur betrokken gebleven bij het bureau. Hierdoor zijn alle taken in goed onderling overleg overgedragen.

Wij spreken onze dank uit aan de heer Te Beest en Leerentveld voor hun energieke bijdragen aan CEA en daarmee aan het accountantsonderwijs gedurende de langere tijd dat zij betrokken zijn geweest bij CEA.

De samenstelling van de commissie gedurende het verslagjaar was als volgt:

<u>Naam</u>	<u>Functie</u>	<u>Benoeming van</u>	<u>Tot</u>
mw. mr. H.G.M. van Oldeniel	voorzitter	1-01-2023	1-01-2028
dhr. prof. dr. O.P.G. Bik RA	Lid	1-04-2022	1-04-2027

dhr. prof. dr. A.J. Brouwer RA	Lid	1-10-2021	1-10-2026
mw. drs. E. van Caspel RA	lid/vicevoorzitter	1-01-2015	1-01-2025
dhr. M. van Giessen AA	Lid	1-10-2017	1-10-2027
dhr. H.D. Rijkse AA	Lid	1-10-2016	1-10-2026
mw. E.M. van der Velden AA	Lid	1-09-2019	1-09-2024

De commissie bespreekt tweemaal per jaar in hoeverre nevenfuncties van commissieleden de onafhankelijkheid van haar functioneren zouden kunnen beïnvloeden. Nieuwe nevenfuncties worden vooraf getoetst op verenigbaarheid met de wettelijke taken van CEA. Bijlage 1 geeft de (neven)functies van de commissieleden per 31 december 2023 weer.

De samenstelling en formatie van het bureau per einde verslagjaar was als volgt:

dhr. J.P.M.J. Leerentveld RA	secretaris (tot en met 30-04-2023)
dhr. C.P.J.M. Bongers MSc	secretaris (vanaf 1-05-2023)
Governance officer	vacature
mw. dr. T.J. de Groot RA	senior beleidsadviseur
mw. drs. K. van Gimst	beleidsadviseur
mw. M.D. Alkema MSc	kwaliteitsadviseur onderwijs (tot en met 31-08-2023)
	vacature (per 01-09-2023)
mw. A.M. Voskuil	stafmedewerker (tot en met 31-05-2023)
mw. E. Neeft	stafmedewerker (vanaf 1-12-2023)

Naast de opvolging van de heer Leerentveld door de heer Bongers is een wisseling geweest in de functie stafmedewerker. Sinds september 2023 is er een vacature voor de functie kwaliteitsadviseur onderwijs. Sinds 1 mei 2022 is de formatie van het bureau uitgebreid met een governance officer (0,8 fte). Deze moet primair zorgdragen voor de implementatie en naleving van nieuwe en gewijzigde wet- en regelgeving en bijdragen aan de bedrijfsvoering van CEA. Door krapte op de arbeidsmarkt is het in 2023 nog niet gelukt om de vacature van kwaliteitsadviseur onderwijs en van governance officer in te vullen, ondanks inschakeling van Recruitment bureaus. Verwacht wordt dat de functies in 2024 ingevuld kunnen worden, mede door de inzet van een recruitmentbureau. De commissie spreekt haar dank uit aan de bureaumedewerkers voor hun inzet en de bereikte resultaten.

2.1.5 Financieel beheer

Het kostenniveau van CEA is ten opzichte van vorig jaar gedaald tot 798k (2022: 905k). De daling van 107k komt vooral door lagere juridische advieskosten (-117k), opgenomen onder overige kosten. Oorzaak hiervan is het uitblijven van de beroepszaak rondom het WOB-verzoek. De lagere kosten van uitbesteding (-36k) worden met name veroorzaakt doordat het project herziening eindtermen later van start is gegaan, in afwachting van de rapportage van de kwartiermaker en de expertgroep. Verder is sprake van hogere salariskosten van het bureau (+43k). Ook zijn de commissiekosten licht hoger dan vorig jaar door voornamelijk een extra vergadering.

De kosten zijn ook ruim beneden de begroting gebleven (-145k). Deze onderuitputting is te zien bij alle drie de kostencategorieën, te weten: de overige lasten (-65k), veroorzaakt door minder juridische kosten en kosten van uitbesteding. De bureaunkosten (-37k) zijn lager uitgevallen door niet vervulde vacatures. De commissiekosten (-10k). Deze laatste categorie blijft achter bij de begroting door tijdelijke afwezigheid van een commissielid, meer online vergaderen en het niet volgen van trainingen in 2023.

In 2023 zijn geen begrotingswijzigingen doorgevoerd. Het is denkbaar dat CEA in 2024 een begrotingswijziging moet indienen voor extra juridische kosten. Afhankelijk van de uitkomst van de beroepsprocedures en een mogelijk hoger beroep, zou nog sprake kunnen zijn van extra juridische kosten.

2.2 Vaststellen van de eindtermen

2.2.1 Inleiding

CEA stelt de eindtermen vast voor de accountantsopleidingen, zowel voor het theoretische deel als voor het praktijkdeel van de opleiding. Zij neemt daarbij de beroepsprofielen (voor AA en RA) in acht, zoals vastgesteld door de NBA. Daarnaast stelt CEA op grond van het Besluit accountantsopleiding 2013 ook eindtermen vast die betrekking hebben op het examen Nederlands recht voor deskundigen met een buitenlandse accountantskwalificatie. CEA herzielt periodiek de eindtermen, zodat de vakbekwaamheidseisen van accountants blijven aansluiten op de (ontwikkelingen in de) beroepspraktijk, de verwachtingen van gebruikers van diensten van accountants en op de ontwikkelingen in het onderwijs.

2.2.2 Project Herziening Eindtermen

In 2023 stond de aantrekkelijkheid en studeerbaarheid van de accountantsopleiding volop in de publieke belangstelling. De kwartiermakers brachten in 2023 hun slotrapportage uit, waarin zij nadrukkelijk de sector vraagt vaart te maken met de herziening van het beroepsprofiel en de herinrichting van het onderwijs. De – door de kwartiermakers ingestelde – expertgroep educatie bracht een deelrapport uit over het ontwerp van beroepsprofielen en opleidingen tot accountant. De expertgroep geeft in haar rapportage adviezen die gaan over het beroepsprofiel, de opzet van de opleiding en de institutionele inbedding. Voor een aantal van deze adviezen zijn wetswijzigingen noodzakelijk.

Een aantal aanbevelingen van het deelrapport 'Tijd voor heldere keuzes' van de expertgroep educatie sluit aan op de aanbevelingen uit het rapport 'Stip aan de Horizon' dat in januari 2023 is gepubliceerd. Dit rapport van CEA en de Raad voor de Praktijkopleidingen (RPO) van de NBA bevat de uitkomsten van een project waarbij door representanten van alle bij de opleiding betrokken partijen nagedacht is over de inhoud, de effectiviteit en de efficiency van de opleiding. Via een uitgebreide enquête en drie interactieve sessies (hackathons) is gewerkt aan voorstellen en adviezen voor een betere accountantsopleiding. Het traject is begeleid door experts van Universiteit Maastricht.

Zowel het rapport 'Tijd voor heldere keuzes' als het rapport 'Stip aan de Horizon' adviseren om de eindtermen grondig te herzien. Hierbij wordt voorgesteld om kwalificaties te ontwikkelen die vooral gericht moeten zijn op conceptuele vorming langs kritische leer- en beroepssituaties. De ontwikkeling van deze kwalificaties moet door een brede groep van stakeholders plaatsvinden zodat het perspectief vanuit verschillende type opleidingen, accountantsorganisaties en type accountants wordt ingebracht. In 2023 is CEA gestart met het samenstellen van een brede werkgroep om het project 'Herziening Eindtermen' vorm te geven. De adviezen van de expertgroep educatie en het rapport 'Stip aan de Horizon' vormen mede input voor het project.

Beide rapporten pleiten ook voor de integratie van het theorie en praktijkdeel van de opleiding en het faciliteren van een brede en (meer) diverse instroom.

CEA heeft in 2023 een oproep aan de opleidingen gedaan om experimenten in te dienen die de aantrekkelijkheid en studeerbaarheid van de opleiding bevorderen. Enerzijds

wordt hiermee tempo gehouden met het innoveren van de opleidingen en anderzijds kunnen de uitkomsten van deze experimenten weer meegenomen worden als input voor de herziening van de eindtermen.

2.2.3 EU-duurzaamheidsrichtlijn

Eind 2022 is de nieuwe EU-duurzaamheidsrichtlijn (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD) uitgebracht die grote en beursgenoteerde ondernemingen verplichtingen oplegt met betrekking tot duurzaamheidsverslaggeving. Een accountant, of andere assurance provider, moet volgens de richtlijn assurance (met beperkte mate van zekerheid) afgeven bij de openbaar te maken duurzaamheidsinformatie van ondernemingen. De Nederlandse wetgever heeft in 2023 haar implementatiewetgeving ter consultatie uitgebracht. CEA heeft haar uitvoeringstoets op deze wetgeving gecommuniceerd aan de minister van Financiën. In de uitvoeringstoets gaat CEA in op de impact van de wetgeving en op de aantrekkelijkheid en studeerbaarheid van de opleiding door de additionele benodigde competenties. Ook wijst CEA op het risico van te weinig beschikbare duurzaamheidsassuranceopdrachten – in de beginperiode na wetsimplementatie - voor de verplichte urennorm van het praktijkdeel van de opleiding. Tenslotte geeft CEA in de uitvoeringstoets aan dat haar uitvoeringskosten zullen stijgen als gevolg van deze wetgeving.

In 2024 wordt de implementatiewetgeving definitief, waarna CEA formeel de eindtermen voor de accountantsopleiding kan publiceren. De definitieve eindtermen voor duurzaamheid(assurance) wijken enigszins af van de eindtermen die eind 2021 in concept bekend gemaakt zijn, zodat opleidingen zich hierop alvast konden voorbereiden. De belangrijkste aanpassing betreft de praktijkurennorm die voortkomt uit de definitieve EU-richtlijn en de invulling van die urennorm. Rondom de invoering van deze wijzigingen is overleg geweest met de RPO en de NBA en ook is de redactieraad hierin geconsulteerd.

Met de implementatie van de nieuwe duurzaamheidswetgeving ontstaat een structureel nieuwe situatie voor de accountantsopleiding: er is nu een keuzemogelijkheid binnen de RA-opleiding ontstaan. Een student kan kiezen voor een RA-opleiding met of zonder aantekening voor duurzaamheidsassurance. Indien gekozen wordt voor de RA-opleiding zonder aantekening, dan kan de student zich na afronding van de opleiding nog bekwamen tot het behalen van de aantekening duurzaamheidsassurance. De voorwaarden voor dit traject zullen ook opgenomen worden in de eindtermen van de accountantsopleiding.

2.2.4 Aanpassing eindtermen op advies van de redactieraad

In 2023 heeft de redactieraad zich gebogen over de aanpassingen van de eindtermen op basis van de duurzaamheidsrichtlijn. Hierbij zijn uitgangspunten geformuleerd met betrekking tot de keuzemogelijkheid die geïntroduceerd wordt voor de RA-opleiding (met of zonder aantekening van duurzaamheidsassurance). Een belangrijk uitgangspunt dat geformuleerd is, is dat alle studenten moeten voldoen aan de theoretische eindtermen met betrekking tot duurzaamheidsverslaggeving. Dit is van belang omdat iedere accountant kennis hierover nodig heeft om bijvoorbeeld tot adequate risico inschatting te komen of de impact op verslaggeving in te kunnen schatten. Voor wat betreft de eindtermen voor het praktijkdeel van de opleiding met oriëntatie assurance wordt een keuze gegeven. Voor de praktijkopleiding met oriëntatie Accountancy-MKB wijzigt voorsnog niets. De aanpassing van de eindtermen wordt begin 2024 afgerond, zodat CEA deze eindtermen formeel kan invoeren zodra de nieuwe wetgeving geïmplementeerd is.

Naast de voorbereiding van de bovengenoemde aanpassingen heeft CEA in 2023, op advies van de redactieraad, geen wijzigingen in de eindtermen doorgevoerd. Er zijn geen ontwikkelingen die op korte termijn tot wijziging van de eindtermen zouden moeten leiden. Met het oog op het lopende project rondom de herziening van de eindtermen lag het ook niet voor de hand om eindtermen op dit moment aan te passen.

2.2.5 Innovaties en experimenten

Zes opleidingen hebben een aanvraag voor een experiment ingediend. CEA heeft alle experimenten toegekend onder een aantal voorwaarden, waaronder een periodieke voortgangsrapportage omtrent de afgesproken meetsystematiek.

Vijf van de experimenten zien op de doelstelling 'breder instroom'. De opleidingen hebben hiertoe faciliteiten ontwikkeld om zij-instromers kwalitatief goed te begeleiden. Deze faciliteiten vervangen (deels) de gedetailleerde ect's deficiënties die de studenten voorheen via het volgen van standaardcursussen moesten inhalen. Het totaal aantal studenten dat middels deze experimenten ingestroomd is in het studiejaar 2023-2024 is nog beperkt gezien de recente start van de experimenten.

Eén experiment ziet op de doelstelling integratie theorie en praktijk en het bevorderen van de aantrekkelijkheid en studeerbaarheid van de opleiding. De opleiding heeft hiertoe een thema gestuurde opzet gemaakt van de opleiding. Hierbij wordt in studieblokken gewerkt van een aantal dagen, waardoor er tijdens deze dagen volledig focus is op de studie. De studie wordt aangeboden in thema's die de jaarlijkse controlecyclus van de accountant volgen. Door deze thematische aanpak sluit het theorieonderwijs goed aan op de praktijkwerkzaamheden waar de student op dat moment mee bezig is. Voor het studiejaar 2023-2024 is één groep studenten gestart met deze nieuwe opleidingsvorm.

Alle experimenten kennen een looptijd van 3 – 5 jaar en zullen door CEA in het reguliere toezicht vanzelfsprekend extra aandacht krijgen. Wij spreken onze dank uit aan de opleidingen die experimenten zijn gestart en daarmee bijdragen aan de verbetering van de accountantsopleidingen.

2.3 Aanwijzen theoretische opleidingen en toezicht op de eindtermen

2.3.1 Toezichtstrategie

De toezichtstrategie van CEA gaat uit van gefundeerd vertrouwen, waarbij opleidingen in beginsel voor onbepaalde duur zijn aangewezen. Het toezichtregime van de commissie is risicogestuurd, waarbij de intensiteit van het toezicht verschilt al naar gelang de toezichtcategorie (normaal, actief, verscherpt) waarin een opleiding is ingedeeld. Naast doorlopend risicogestuurd toezicht op de naleving van de eindtermen door opleidingen, onderzoekt en monitort CEA ontwikkelingen die relevant zijn voor het uitoefenen van haar toezicht. Bevindingen van gepubliceerde onderzoeken worden hierin meegenomen, evenals ontwikkelingen in de beroepspraktijk. Zo zijn de opleidingsthema's waarvoor de Kwartiermakers Accountancy aandacht vraagt onderdeel van het meerjarentoezichtplan van de commissie.

De eindtermen die CEA vaststelt zien op het volledige theorie- en praktijkdeel van de accountantsopleiding. Dat omvat, naast de aangewezen postinitiële AA- en RA-opleidingen, ook de initiële bachelor- en masteropleidingen in het hbo en wo en eventuele deficiëntieprogramma's. De initiële accountantsopleidingen worden overeenkomstig de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek elke zes jaar geaccrediteerd door de NVAO. Daarom monitort CEA jaarlijks de ontwikkelingen in het hoger onderwijs die relevant zijn voor de (accreditatie van de) initiële

accountantsopleidingen. Hierbij hebben de verwachte invoering van instellingsaccreditaties, de herordening van het economisch domein in het hbo en de introductie van leeruitkomsten in het hoger onderwijs de volle aandacht van CEA.

Jaarlijks vraagt CEA bij alle aangewezen opleidingen informatie op om te beoordelen of er belangrijke ontwikkelingen zijn die relevant zijn voor haar toezicht. Alle opleidingen hebben deze basisset van informatie dit jaar weer aangeleverd. Uit de opgevraagde gegevens (cijfers en kwalitatieve informatie) volgen geen specifieke risico's voor het toezicht op individuele opleidingen. Wel blijft de in- en uitstroom van accountancystudenten een aandachtspunt: de dalende trend in de uitstroom van studenten in zowel de Assurance- als de Accountancy-MKB oriëntatie zette zich ook dit jaar weer door.

2.3.2 Aanwijzen en toezicht eindtermen AA-opleidingen

In totaal tien AA-opleidingen beschikken over een aanwijzing van CEA, waarvan negen voor de oriëntatie Accountancy-MKB en één voor de oriëntatie Assurance. In 2023 is één aanwijzing gewijzigd in verband met het vervallen van opleidingsspecifieke voorwaarden die aan de betreffende aanwijzing waren verbonden. In 2023 is met alle aangewezen AA-opleidingen een beleidsgesprek gevoerd. Dat gesprek zag zowel op de relevante ontwikkelingen bij de opleidingen als op de presentatie en discussie over het thema toetsing.

Bij het thema toetsing kwam bij alle opleidingen sterk de integratie van theorie en praktijk in het curriculum en de toetsing naar voren. De focus ligt op het toepassen van kennis op een praktijksituatie en wordt daarmee ingebed op conceptueel niveau. Alle opleidingen maken actief gebruik van beroepsproducten die de student (meestal) bij de klant uitvoert, zoals een samenstelopdracht, een bedrijfsoverdracht of strategische analyses. Voor de opleidingen snijdt het mes hier aan twee kanten. Werken met deze beroepsproducten bevordert hun contact met het werkveld. [Good practices](#) die naar voren kwamen in de beleidsgesprekken met betrekking tot het thema toetsing zijn gedeeld met de opleidingen. Niet alle opleidingen hebben een sterke visie op toetsing getoond.

Naast het themaonderzoek heeft CEA de opleidingen gesproken over de algemene ontwikkelingen binnen de opleiding. Alle opleidingen uitten hun zorgen over de dalende reguliere instroom in de opleiding. Zij gaven aan een toenemende belangstelling te zien voor duale en deeltijdopleidingen. Studenten lijken minder snel te kiezen voor een lang traject of een volledige opleiding. Een andere trend die de opleidingen signaleerden is dat de instromers ouder zijn en later instromen. Een vijftal opleidingen heeft in het kader van stimuleren van verbreding van de instroom een experiment ingediend bij CEA. De resultaten van dit experiment worden gevolgd en meegenomen als input voor het project vernieuwing eindtermen.

De meeste opleidingen zijn kleinschalig, maar door de onderlinge samenwerking (AC-scholenoverleg en VAAC) worden de krachten gebundeld bijvoorbeeld in het ontwikkelen, afnemen en beoordelen van toetsen.

De (onderwijskundige) ontwikkelingen met betrekking tot het thema duurzaamheid werden door de opleidingen zelf niet proactief in de beleidsgesprekken aan de orde gesteld. Gezien het belang van het onderwerp CSRD, en de rol die het MKB in de hele keten speelt, raakt het onderwerp CSRD ook het MKB. CEA heeft aan de opleidingen meegegeven dat het onderwerp duurzaamheid (prominenter) mag worden meegenomen

in het curriculum. Dit heeft onder andere geresulteerd in het initiatief van een opleiding om een module duurzaamheid op te nemen in haar curriculum.

CEA heeft in 2023 geen meldingen van incidenten ontvangen van de aangewezen AA-opleidingen.

Uit 2023 zijn alle negen opleidingen Accountancy-MKB ingedeeld in de risicocategorie 'normaal toezicht'. De opleiding die het voorgaande jaar nog in actief toezicht viel heeft nog in datzelfde jaar verbetermaatregelen getroffen en hierover aan CEA gerapporteerd. In 2023 heeft CEA de getroffen maatregelen beoordeeld en op basis daarvan geconcludeerd dat de opleiding weer in de categorie normaal toezicht kan vallen. De AA-opleiding met de oriëntatie Assurance heeft de status van 'verscherpt toezicht', omdat sprake is van een eerste aanwijzing van een destijds nieuwe opleiding. Inmiddels zijn de eerste studenten afgestudeerd, waarmee een gehele opleidingscyclus is afgerond. In 2024 beoordeelt de commissie hoe de opleiding functioneert en of de aanwijzing gehandhaafd kan worden, en zo ja, of de indeling naar risicocategorie bijgesteld kan worden.

2.3.3 Aanwijzen en toezicht eindtermen RA-opleidingen

In totaal acht RA-opleidingen beschikken over een aanwijzing van CEA, allemaal voor de oriëntatie Assurance. Dit jaar zijn er geen wijzigingen in het aantal aangewezen opleidingen geweest. Wel ziet CEA een toename in het aantal opleidingen dat ook een Engelstalig programma aanbiedt of voornemens is aan te bieden.

Er zijn twee wijzigingen in de aanwijzingen geweest in 2023. Deze hadden betrekking op wijzigingen in het curriculum van een aangewezen opleiding, respectievelijk op het vervallen van opleidingsspecifieke voorwaarden die aan een aanwijzing waren verbonden.

Tijdens de beleidsgesprekken van 2022 heeft de commissie een nulmeting uitgevoerd naar het thema duurzaamheid in het curriculum. Dit jaar werden de opleidingen - via de basisset van informatie 2023 - gevraagd naar de ontwikkelingen met betrekking tot dit thema. Uit de ontvangen informatie blijkt dat de opleidingen actief bezig zijn met het onderwerp duurzaamheid. Voorbeelden hiervan zijn de ontwikkeling van integratiedag(en) rondom duurzaamheid en de ontwikkeling van een 'rode draad casus' die door het hele curriculum loopt en waarbij geïntegreerd aandacht wordt geschonken aan duurzaamheid, naast IT/data en gedrag/ethiek/besluitvorming. Daarnaast besteden opleidingen aandacht aan de regelgeving en verslaggeving rondom duurzaamheid en de actualiteiten die op dit gebied spelen.

Op de oproep van CEA om experimenten in te dienen om de studeerbaarheid en aantrekkelijkheid van de opleiding te stimuleren heeft in 2023 één RA-opleiding gehoor gegeven. Door een nieuwe thema gestuurde opzet van de opleiding wordt met dit experiment beoogd om de theorie en de praktijk meer te integreren en de accountantsopleiding aantrekkelijker en effectiever te maken. De ervaringen die voortkomen uit het experiment worden gevolgd door CEA en als input meegenomen bij het project herziening eindtermen.

CEA heeft in 2023 geen meldingen van incidenten ontvangen van de aangewezen RA-opleidingen.

Uit 2023 zijn alle acht RA-opleidingen ingedeeld in de risicocategorie 'normaal toezicht'. De opleiding die in 2022 ingedeeld was in de categorie 'actief toezicht' heeft inmiddels verbetermaatregelen getroffen. CEA heeft deze maatregelen beoordeeld in

2023 en op basis daarvan besloten om deze opleiding weer in te delen in de categorie 'normaal toezicht'. Hiertoe heeft zij een wijziging van de aanwijzing verstrekt waarbij de opleidingsspecifieke voorwaarden die aan de eerdere aanwijzing waren verbonden zijn vervallen.

Een actueel overzicht van alle aangewezen [AA](#)- en [RA](#)-opleidingen is te vinden op [de website](#).

2.4 Toetsen van de eindtermen van de praktijkopleidingen

2.4.1 Inleiding

CEA toetst jaarlijks of de praktijkopleidingen (tot AA en RA) voldoen aan de eindtermen. Hierbij baseert CEA zich in beginsel op het stelsel van kwaliteitsbeheersing dat de RPO heeft ingericht om te borgen dat alle trainees aan de eindtermen voldoen. De toezichtcyclus van CEA sluit aan op de planning- en controlcyclus (hierna P&C-cyclus) van de RPO. Door het tijdsverloop van deze cycli bevat dit jaarverslag de definitieve uitkomsten van het toezicht over 2022 en de voorlopige bevindingen over 2023.

2.4.2 Toezicht eindtermen 2022

In het jaarverslag 2022 zijn de voorlopige uitkomsten van het toezicht op de eindtermen van de praktijkopleidingen over 2022 opgenomen. Eind maart 2023 heeft CEA haar definitieve bevindingen met de RPO besproken en in mei 2023 schriftelijk aan de RPO gecommuniceerd.

Naast het gezamenlijk traject 'Stip aan de Horizon' ging de aandacht van de RPO in 2022 uit naar verschillende projecten. Prioriteit hierin was de vernieuwde opzet van RPO's kwaliteitsbeleid, de implementatie van de EU-duurzaamheidsrichtlijn voor assuranceopleidingen en optimalisatie van managementinformatie voor stagebureaus. De kwaliteitszorg van het geïntegreerd slotexamen verliep in 2022 volgens planning en was effectief. De reguliere kwaliteitszorg liep wegens beperkte beleidsmatige capaciteit niet volledig op schema. RPO heeft maatregelen getroffen door de inzet van externen en startte in het najaar van 2022 alsnog met evaluaties en (pilot)gesprekken op basis van nieuwe systematiek. Begin 2023 heeft RPO de kwaliteitsborging afgerond en de pilot geëvalueerd.

Op basis van de verantwoording die CEA heeft ontvangen zijn er geen aanwijzingen dat de eindtermen van de praktijkopleidingen in 2022 onvoldoende geborgd zijn. Bij stagebureaus, instellingen of geïntegreerde trajecten waar risico's of bevindingen zijn geconstateerd, heeft RPO passende maatregelen genomen. De kwaliteit van toetsing is op verantwoorde manier geborgd en waar nodig heeft RPO proactief maatregelen genomen om de toetsing te verbeteren. Op basis van de uitkomsten van de pilot en de verantwoording van de RPO heeft CEA nog niet het definitieve bestaan en werking van RPO's vernieuwde kwaliteitsbeleid in zijn geheel kunnen toetsen. In aanvulling op RPO's evaluatie van de pilot heeft CEA als toezichthouder aangegeven dat RPO's oordeel over de borging van de kwaliteit en eindtermen zichtbaar en navolgbaar dient te zijn. RPO was voornemens deze observaties mee te nemen in de nadere invulling van haar kwaliteitsbeleid.

Na signalen uit het onderwijsveld heeft de RPO op verzoek van CEA in 2022 onderzoek gedaan naar toelatingen tot de praktijkopleidingen met verouderde getuigschriften, zonder adequate deficiënties. Op basis van haar onderzoek heeft de RPO passende maatregelen genomen en haar processen en procedures rondom toelating aangescherpt. Voor het beperkte aantal trainees die het betrof, bleken geen aanvullende deficiënties

toegekend te moeten worden. Hiermee concludeerde CEA dat er geen kandidaten onterecht zijn afgestudeerd als accountant.

2.4.3 Toezicht 2023: vernieuwde kwaliteitsbeleid praktijkopleidingen en herziening toezichtstrategie CEA

Gedurende 2023 heeft CEA verschillende overleggen gevoerd met de RPO. Op bureau niveau heeft CEA de voortgang van de activiteiten van de P&C-cyclus van de RPO gemonitord. Ad hoc vonden gesprekken plaats over de implementatie van de EU-duurzaamheidsrichtlijn voor assuranceopleidingen en het bevorderen van vernieuwingen in de accountantsopleiding als geheel en in de praktijkopleiding an sich. Tijdens twee bestuurlijke overleggen heeft CEA gesproken over de definitieve opzet van RPO's kwaliteitsbeleid en de implementatie daarvan in 2023.

Kwaliteitsbeleid RPO

Eind april ontving CEA het definitief kwaliteitsbeleid van de RPO waarna CEA haar zienswijze erop en de impact voor CEA's toezichtstrategie heeft gedeeld. CEA heeft vastgesteld dat met een gestructureerde werkwijze van evaluaties, analyses en acties het kwaliteitsbeleid in opzet voldoet. De governance hierin doet recht aan de huidige context van de praktijkopleidingen, haar actoren en onderlinge verhoudingen. Deze is met de eindtermen van 2016 en het nieuwe opleidings- en toetsmodel voor de praktijkopleidingen sinds 2017 danig veranderd.

Aan de hand van CEA's toezichtkader is RPO's kwaliteitsbeleid getoetst en is op hoofdlijnen een risicoanalyse uitgevoerd. In de nieuwe opzet gaat RPO over van een primair gegevensgerichte naar een meer systeemgericht systematiek. CEA vertrouwt voor haar toezicht op het kwaliteitssysteem van de RPO voor de praktijkopleidingen. Voor de borging van de eindtermen gaat de aandacht van CEA daarom met name uit naar de kwaliteitscriteria, sturing en grip door de RPO en de verantwoording van haar kwaliteitsoordeel.

Toezichtstrategie CEA voor praktijkopleidingen

Naar aanleiding van RPO's vernieuwde kwaliteitsbeleid heeft CEA haar toezichtstrategie herzien om de borging van kwaliteit en eindtermen van de praktijkopleidingen te kunnen toetsen. CEA voert haar toezicht vanaf heden in twee fases uit. Eerst richt CEA haar toezicht hoofdzakelijk op sturing, grip en oordeelsvorming van de RPO. Vervolgens vraagt CEA risicogericht informatie om het oordeel en de werking van het kwaliteitssysteem te toetsen. De nieuwe aanpak past binnen CEA's huidige beleidsregels en toezichtkader en het uitgangspunt blijft risicogericht toezicht op basis van gefundeerd vertrouwen. Wel vraagt deze aanpak meer capaciteit waardoor een aantal activiteiten schuift in de tijd. CEA blijft op verschillende niveaus in overleg om de voortgang in de kwaliteitszorg en belangrijke ontwikkelingen met de RPO te bespreken.

Toezicht 2023

De werking van het nieuwe kwaliteitsbeleid in 2023 heeft CEA nog niet kunnen toetsen. Dit moet nog blijken uit de nadere invulling en implementatie. RPO heeft CEA tussentijds geïnformeerd over de voortgang hierin en de invulling van de verslaglegging en verantwoording. Omdat de RPO in 2023 wederom kampt met beperkte beleidsmatige capaciteit is de RPO voor de kwantitatieve en kwalitatieve invulling afhankelijk geweest van tijdelijke inzet van externe deskundigen. Dit geeft enige zorgen over de duurzame borging van een functionerend kwaliteitssysteem op de langere termijn.

Uit de gesprekken op bureau niveau blijken geen structurele bevindingen of risico's die maatregelen van de RPO vragen. De kwaliteitszorg van het geïntegreerd slotexamen liep

in 2023 volgens planning en uit evaluaties blijken examinatoren en trainees positief. Er zijn verder geen meldingen van incidenten of signalen die om onderzoek vragen. In navolging van het project 'Stip aan de Horizon' heeft de RPO in samenwerking met de stagebureaus en instellingen gekeken naar welke vernieuwingen kunnen worden doorgevoerd binnen RPO's huidig regelgevend kader om de praktijkopleidingen meer studeerbaar, effectief en efficiënt te maken. Deze worden per april 2024 geïmplementeerd.

2.5 Toezicht afgeven verklaringen van vakbekwaamheid

De NBA is sinds 2020 ex artikel 54 van de Wet op het accountantsberoep (Wab) verantwoordelijk voor het afgeven van verklaringen van vakbekwaamheid aan in het buitenland gekwalificeerde accountants. CEA toetst of bij het beoordelen van de gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's en bij de wettelijk verplichte examens de eindtermen adequaat in acht zijn genomen. Dit jaarverslag bevat de bevindingen van het toezicht over het kalenderjaar 2022. CEA heeft besloten de frequentie van haar toezichtactiviteiten aan te passen. Dit betekent dat in het jaarverslag over 2025 CEA de uitkomsten van haar toezicht over de kalenderjaren 2023 en 2024 deelt.

Tot op heden zijn alle partijen nog in afwachting van de definitieve wetwijziging om te bepalen hoeveel ruimte de NBA zal hebben bij de beoordeling van accountants van buiten de EU/EER. In 2022 en 2023 waren daarom geen noemenswaardige wijzigingen doorgevoerd in het regelgevend kader. Een aantal verschillende ontwikkelingen was wel van belang voor het (toekomstige) beleid van de NBA. Het gaat dan onder andere om wederzijdse erkenningsregelingen met een aantal landen en de beoordeling van werkervaring van kandidaten. In haar risicoanalyse heeft CEA hier rekening mee gehouden.

Uit dossieronderzoek over 2022 komt naar voren dat bij de beoordeling van de gelijkwaardigheid de NBA de eindtermen adequaat in acht heeft genomen. Waar mogelijk heeft de NBA relevante werkervaring, activiteiten in het kader van permanente educatie en aanvullende opleidingen van de kandidaten meegewogen in haar oordeel. CEA kan zich in de aanpak en gehanteerde criteria vinden.

De NBA heeft in 2022 ook een vrijstellingsregeling ingesteld voor de wettelijke verplichte examens voor kandidaten die daartoe een bepaald opleidings- en examenprogramma volgen bij een door CEA aangewezen instelling. Ook in dit programma zijn de eindtermen voldoende gedekt.

Conform beleid heeft CEA in het najaar van 2023 haar risicoanalyse geüpdatet. Gezien het gemiddeld aantal aanvragen over de afgelopen vier jaar en de expertise en ervaring die de NBA daarin heeft opgebouwd heeft CEA besloten de frequentie van haar toezichtactiviteiten aan te passen. CEA voert nu elke twee jaar toezichtactiviteiten uit in plaats van jaarlijks. Wel blijft CEA jaarlijks een risicoanalyse uitvoeren. CEA kan naar aanleiding van eventuele incidenten of signalen uit het onderwijs- of werkveld eerder maatregelen nemen indien nodig. Daarbij dient NBA ons bij ontwikkelingen of veranderingen in het regelgevend kader tijdig te informeren.

In haar jaarverslag 2024 informeert CEA tussentijds over haar risicoanalyse en eventuele maatregelen naar aanleiding van incidenten of ontwikkelingen. In het jaarverslag van 2025 deelt CEA de uitkomsten van haar toezicht over kalenderjaren 2023 en 2024.

Vooruitblik en begroting 2024

Het risicogestuurd toezicht van CEA op de aangewezen accountantsopleidingen omvat de gebruikelijke toezichtactiviteiten. Uitgangspunt is en blijft overigens dat de opleidingen CEA proactief informeren over belangrijke veranderingen en ontwikkelingen die impact kunnen hebben op de borging van de eindtermen. Verder moeten opleidingen incidenten direct bij CEA melden.

In 2024 voert CEA met alle RA-opleidingen een voortgangsgesprek. Dit heeft een enigszins andere opzet dan de beleidsgesprekken of voortgangsgesprekken die in het verleden plaatsvonden: hiermee operationaliseren wij onze toezichtstrategie verder. De gesprekken duren circa 1,5 uur en vinden plaats ten kantore van de CEA. Bij deze voortgangsgesprekken zal, naast algemene ontwikkelingen, ook wordt ingezoomd op de implementatie van de eindtermen inzake duurzaamheid en de lopende en voorgenomen onderwijsinnovaties in relatie tot het rapport Stip aan de Horizon en het rapport van de expertgroep. Daarnaast kunnen nog gesprekken plaatsvinden met AA-opleidingen, indien het risicogerichte toezicht hier aanleiding voor geeft. In het najaar leveren alle opleidingen weer de jaarlijkse basisset van informatie aan. Gedurende het jaar zijn er bestuurlijke overleggen met de vertegenwoordigende gremia van de opleidingen.

De uitkomsten van de gesprekken, de basisset van informatie en eventuele meldingen van incidenten vormen input voor de herijking van de risicoanalyse in het najaar van 2024 en actualisering van het meerjarentoezichtplan respectievelijk de vaststelling van het jaarplan 2025. Daarin worden ook de uitkomsten van de gesprekken met stakeholders en monitoring van ontwikkelingen in de beroepspraktijk en het hoger onderwijs meegenomen. Eind 2024 stelt CEA ook de begroting voor jaar 2026 op.

Zoals gebruikelijk rondt CEA het eerste halfjaar van 2024 het toezicht op de eindtermen van de praktijkopleidingen van het afgelopen jaar af. Dan start ook weer het reguliere toezicht op de eindtermen van de praktijkopleiding 2024. Ook vindt begin 2024 het toezicht plaats op het afgeven van verklaringen van vakbekwaamheid in 2023 door de NBA.

Een belangrijk project in 2024 is de herziening van de eindtermen. In 2023 heeft CEA hiervoor voorbereidingen gedaan, onder ander door het samenstellen van een werkgroep met relevante stakeholders. Ook zullen de experimenten bij de opleidingen nauwlettend gevolgd worden en zullen de uitkomsten hiervan, waar mogelijk, meegenomen worden als input voor het project herziening eindtermen.

De commissie heeft besloten om de evaluatie van haar eigen functioneren en dat van het bureau in het voorjaar van 2024 uit te voeren onder externe begeleiding. Voor deze aanpak is gekozen vanwege de recente wisselingen binnen zowel de commissie als het bureau.

Mogelijkerwijs kan de uitspraak van het beroep inzake het Wob verzoek uit 2022 extra juridische kosten met zich meebrengen in 2024, naast een mogelijk beroep op de capaciteit van het bureau.

Begroting 2024

De begroting 2024 van de Commissie Eindtermen Accountantsopleiding is vastgesteld in de vergadering van 14 december 2022. Op 31 mei 2023 ontving CEA de instemming van de minister van Financiën met de begroting 2024. De begroting 2025 wordt pas na vaststelling van dit jaarverslag opgesteld en ter instemming aan de minister van Financiën voorgelegd.

	Begroting 2024
Baten	
<i>Doorbelasting aan NBA</i>	970.675
Totaal baten	970.675
Lasten	
Doorbelaste personeelskosten	564.342
Doorbelaste kantoorkosten	129.000
Overige (doorbelaste) bureaunkosten	30.758
<i>Totaal bureaunkosten</i>	<i>724.100</i>
<i>Commissiekosten</i>	
Vacatiegelden commissieleden	97.000
Reis- en verblijfkosten	5.000
Training en ontwikkeling	10.000
<i>Totaal commissiekosten</i>	<i>112.000</i>
<i>Overige lasten</i>	
Uitbesteding werkzaamheden	64.700
Vergoeding subcommissies	10.350
Vergaderkosten	5.175
Advieskosten	31.050
Overige kosten	23.300
<i>Totaal overige lasten</i>	<i>134.575</i>
Totaal lasten	970.675
Saldo baten minus lasten	0

Amsterdam, 28 februari 2024

Mevr. mr. H.G.M. van
Oldeniel
Voorzitter

Mevr. drs. E. van Caspel RA
Vicevoorzitter

Dhr. prof. dr. O.P.G. Bik RA
Lid

Dhr. prof. dr. A.J. Brouwer RA
Lid

Dhr. M. van Giessen AA
Lid

Dhr. H.D. Rijkse AA
Lid

Mevr. E.M. van der Velden AA
Lid

3 Jaarrekening 2023

Balans

	2023	2022		2023	2022
	€	€		€	€
Activa			Passiva		
Vorderingen	376	35	1 Kortlopende schulden	328.874	321.048
Bank	328.498	321.013	2		
	<hr/>	<hr/>		<hr/>	<hr/>
	328.874	321.048		328.874	321.048
	<hr/>	<hr/>		<hr/>	<hr/>

Staat van baten en lasten

	1-1-2023 t/m 31-12-2023 €	1-1-2022 t/m 31-12-2022 €	Begroting 2023 €
Baten			
Bijdrage beroepsorganisatie	795.175	905.134	943.000
Rentebaten	2.610	35	
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Totaal baten	797.785	905.169	943.000
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Lasten			
Bureaunkosten	671.040	627.732	708.500
Commissiekosten	94.653	86.986	105.000
Overige lasten	32.092	190.451	129.500
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Totaal lasten	797.785	905.169	943.000
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Saldo van baten en lasten	0	0	0
	<hr/>	<hr/>	<hr/>

TOELICHTING

Algemeen

De Commissie Eindtermen Accountantsopleiding is een bij wet ingesteld zelfstandig bestuursorgaan zonder rechtspersoonlijkheid. De taken van de commissie zijn geregeld in de Wet op het accountantsberoep en omvatten:

- het vaststellen van de eindtermen voor de accountantsopleidingen in Nederland;
- het aanwijzen van de opleidingen die het theoretisch deel van de accountantsopleiding geheel of gedeeltelijk verzorgen, voor zover deze opleidingen niet zijn geaccrediteerd overeenkomstig de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek;
- het toetsen van de praktijkopleiding aan de mate waarin wordt voldaan aan de eindtermen;
- het toezien of bij de beoordeling van de gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's door de NBA en in de voor de verklaring van vakbekwaamheid wettelijk verplichte examens van de NBA de Nederlandse eindtermen in voldoende mate zijn geborgd.

Het boekjaar 2023 loopt van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023. Als vergelijkende cijfers zijn de gegevens van het boekjaar 2022 opgenomen.

De minister van Financiën heeft, overeenkomstig artikel 53, lid 2 van de Wab, op 11 maart 2022 ingestemd met de oorspronkelijke begroting 2023 van CEA. In de toelichting per post van de staat van baten en lasten worden de cijfers over 2023 zowel geanalyseerd ten opzichte van de begrote bedragen van 2023 als de werkelijke bedragen van 2022.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld volgens Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven'. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. De in de jaarrekening verantwoorde bureaunkosten betreffen voornamelijk de door de NBA doorbelaste kosten voor:

- de medewerkers van het secretariaat (brutosalarissen, sociale lasten, pensioenlasten, reiskosten) verhoogd met een opslag voor HRM en de kosten van opleidingen;
- huur, werkplekkosten en kosten salarisadministratie per medewerker;
- andere diensten zoals catering, porti, mobiele telefoon, parkeerkosten, beheer website en licenties voor gebruik van een documentmanagementsysteem en een elektronische vergadertool.

Balans op 31 december

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
ACTIVA		
<u>(1) Vorderingen</u>		
Nog te ontvangen rentebaten over boekjaar	376	35
	<hr/>	<hr/>
Totaal vorderingen per 31 december	376	35
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Betreft de rentebaten over het boekjaar van de zakelijke spaarrekening die de commissie bij de ING Bank N.V. aanhoudt.

(2) Bank

Betaalrekening	110.729	121.013
Spaarrekening	217.769	200.000
	<hr/>	<hr/>
Totaal banksaldi per 31 december	328.498	321.013
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

De commissie beschikt regelmatig over overtollige liquide middelen, zijnde het verschil tussen de ontvangen voorschotten van de beroepsorganisatie in de bijdrage van de lasten van CEA en de betaalde lasten. De overtollige liquide middelen worden tijdelijk op een zakelijke spaarrekening gezet. Het saldo per 31 december 2023 betreft het verschil tussen de van de NBA ontvangen voorschotten en de lasten over 2022 en de verplichting voor vakantiedagen. Dit saldo is licht gestegen door de hogere voorschotbedragen en de later gefactureerde bureaunkosten vanuit NBA.

PASSIVA

	31-12-2023€	31-12-2022€
<u>(3) Kortlopende schulden</u>		
Verschuldigd aan beroepsorganisatie over het boekjaar	305.301	236.621
Verplichtingen uit hoofde van vakantiedagen	15.065	53.128
Nog te ontvangen facturen	3.543	28.872
Nog te betalen vacatiegelden en reiskosten	4.939	2.399
Nog te betalen bedragen	26	28
	<hr/>	<hr/>
Totaal per 31 december	328.874	321.048
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

De verplichtingen uit hoofde van vakantiedagen omvatten de per 31 december nog niet opgenomen vakantiedagen van de bureaumedewerkers. Deze post is € 38.063 lager dan in 2022 doordat medewerkers uit dienst zijn gegaan en in 2023 meer vakantiedagen opgenomen konden worden.

	31-12-2023 €	31-12-2022 €
Verschuldigd aan beroepsorganisatie over het boekjaar		
Het verloop van de post was als volgt:		
Saldo verschuldigd op 1 januari	236.621	111.596
Betaling	(236.621)	(111.596)
Bijdrage in de lasten van het boekjaar	(795.175)	(905.134)
Ontvangen voorschotbijdragen	943.000	1.073.500
Eindafrekening bureaunkosten	(11.439)	27.220
Nog te betalen bureaunkosten	168.915	41.035
	<hr/>	<hr/>
Saldo op 31 december	305.301	236.621
	<hr/>	<hr/>

Het verschil in kortlopende schulden met 2022 wordt vooral verklaard doordat de oorspronkelijke begroting net als in 2022, niet volledig gerealiseerd is. Het verschil tussen de in rekening gebrachte voorschotbijdragen aan de NBA en de werkelijke lasten is hierdoor lager dan in 2022. Ook waren de personeelskosten over het laatste kwartaal van 2023 ultimo boekjaar nog niet gefactureerd en betaald, terwijl dat in 2022 alleen voor december niet het geval was. Tenslotte viel de afrekening van de bureaunkosten 2023 lager uit dan in 2022. Dit houdt verband met het nieuwe kantoorpand dat juli 2023 is betrokken en waarvoor minder kosten in rekening worden gebracht. De afrekening van CEA met de NBA vindt plaats op basis van de werkelijke lasten. Per 31 december 2023 is 148k (2022 168k) te veel in rekening gebracht aan de beroepsorganisatie.

Staat van baten en lasten over 2022

	1-1-2023 t/m 31-12-2023 €	1-1-2022 t/m 31-12-2022 €	Begroting 2023 €
--	------------------------------------	------------------------------------	------------------------

BATEN

(5) Bijdrage beroepsorganisatie

Wettelijk is bepaald dat de lasten van de commissie worden gedragen door de Nederlandse beroepsorganisatie van Accountants (NBA).

Totaal bijdrage beroepsorganisatie	795.175	905.134	943.000
------------------------------------	---------	---------	---------

De bijdrage van de beroepsorganisatie is gelijk aan de totale lasten van de commissie minus de ontvangen rentebaten. De bijdrage is 110k lager dan in 2022 en blijft zo'n 148k beneden de gewijzigde begroting. De verklaring hiervoor is te vinden bij de toelichting op de ontwikkeling van de verschillende kostenposten hieronder.

LASTEN

(6) Bureaunkosten

Doorbelaste personeelskosten	528.291	464.782	533.000
Doorbelaste kantoorkosten	108.942	117.160	140.000
Overige (doorbelaste) bureaunkosten	33.807	45.790	35.500
Totaal bureaunkosten CEA	671.040	627.732	708.500

De bureaunkosten bevatten de door de NBA doorberekende werkelijke personeelskosten van de bureamedewerkers, inclusief een opslag voor HRM-diensten. De personeelskosten zijn bijna 5k lager dan begroot en 64k hoger dan vorig jaar. De onderschrijding ten opzichte van de begroting komt doordat vacatures (voor een governance officer over geheel 2023 en onderwijskundig adviseur per 1 september 2023) nog niet ingevuld zijn. Per 1 mei 2023 is een nieuwe secretaris aangetreden. De voorgaande secretaris is langer gebleven om voor een goede overdracht van taken zorg te dragen en een aantal lopende zaken af te wikkelen. Voorts is sprake van aanpassing van de salarissen vanwege periodieken en inflatiecorrectie.

De doorbelaste kantoorkosten zijn de kosten voor huur en werkplekken van de bureamedewerkers, zoals die door de NBA zijn doorbelast. Deze zijn berekend als een vast bedrag per medewerker. De kosten zijn ruim 21k lager dan begroot doordat de begroting gebaseerd was op de werkelijke, hogere kosten van voor 2022. De kosten zijn in 2023 lager door de verhuizing naar het nieuwe kantoorpand in Hoofddorp waarvoor de huisvestingslasten lager zijn.

De overige bureaunkosten betreffen de kosten voor het gebruik van een documentmanagementsysteem en een vergadertool, hosting van onze website www.cea.nl, catering, parkeren, porti, mobiele telefonie en opleidingen van

medewerkers. Deze kosten worden grotendeels door de NBA aan CEA doorberekend en deels door CEA zelf ingekocht. Ook zijn hierin de externe wervingskosten van nieuwe medewerkers opgenomen. De kosten liggen 2k lager dan begroot en 12k lager dan vorig jaar. Dit komt vooral door lagere wervingskosten ten opzichte van 2022.

	1-1-2023 t/m 31-12-2023 €	1-1-2022 t/m 31-12-2022 €	Begroting 2023 €
--	------------------------------------	------------------------------------	------------------------

(7) Commissiekosten

Vacatiegelden commissieleden	89.723	81.008	90.000
Reis- en verblijfkosten	4.930	5.978	8.000
Training en ontwikkeling	-	-	7.000
Totaal	94.653	86.986	105.000

Betreft vacatiegeldvergoedingen en reis- en onkostenvergoedingen van de commissieleden voor de vergaderingen en andere activiteiten van de CEA en de kosten van deskundigheidsbevordering. De kosten blijven 10k achter bij de begroting, maar zijn 8k hoger dan vorig jaar. De onderschrijding ten opzichte van de begroting komt door tijdelijke afwezigheid van een commissielid, meer online vergaderen en het niet volgen van trainingen in 2023 waardoor minder vacatiegelden verschuldigd zijn geweest. Voorts zijn de reiskosten lager doordat een aantal activiteiten online hebben plaatsgevonden. De commissie had ook dit jaar geen mogelijkheid om aan deskundigheidsbevordering te doen. De in 2023 hogere kosten ten opzichte van 2022 zijn vooral gelegen in het feit dat een extra commissievergadering is gehouden en activiteiten rondom de eindtermen inzake duurzaamheid zijn verricht.

De tijdsbesteding van de uitgevoerde activiteiten in 2023 zijn hieronder samengevat:

	Werkelijk 2023		Begroting 2023		Werkelijk 2022	
	Vrz	Leden	Vrz	Leden	Vrz ¹	Leden
Commissievergaderingen, incl. strategiedag	16,00	88,00	13,00	78,00	12,75	52,00
Stakeholdermanagement	10,50	6,00	18,00	28,00	15,50	9,50
Bureaumanagement	4,00	2,00	8,00	-	1,75	-
Vaststellen/onderhoud eindtermen ²	4,00	14,50	-	-	2,25	9,50
Doorlopend toezicht eindtermen theoretische opleidingen	19,00	33,00	23,00	41,00	18,00	32,50
Doorlopend toezicht eindtermen praktijkopleiding	2,75	4,50	3,00	8,00	7,75	9,00
Toezicht op afgeven verklaringen van vakbekwaamheid ³	-	-	-	-	-	-
Overige activiteiten	13,00	11,75	4,00	4,00	18,00	16,50
<i>Totaal aantal dagdelen</i>	<i>69,25</i>	<i>159,75</i>	<i>69,00</i>	<i>159,00</i>	<i>76,00</i>	<i>129,00</i>

De werkelijke tijdsbesteding van de commissievergaderingen ligt in lijn met de begroting. Op het vaststellen van de eindtermen en het onderhoud ervan is meer tijd besteed: de

¹ Inclusief de tijdsbesteding van de inkomend voorzitter.

² Vond voornamelijk plaats tijdens reguliere commissievergaderingen.

³ Vond plaats tijdens reguliere commissievergaderingen.

implementatie van de CSRD-wetgeving gaat tot wijziging van de eindtermen leiden waarvoor voorbereidend werk is gedaan, ook is meer tijd besteed aan diverse zaken waaronder gesprekken met de expertgroep. Het doorlopend toezicht is op efficiënte wijze uitgevoerd waardoor de besteding lager was.

	1-1-2023 t/m 31-12-2023 €	1-1-2022 t/m 31-12-2022 €	Begroting 2023 €
<u>(8) Overige lasten</u>			
Uitbesteding werkzaamheden	18.943	54.958	62.500
Advieskosten	587	117.530	30.000
Vergoeding subcommissies	2.876	2.464	10.000
Vergaderkosten	2.570	496	4.500
Overige kosten	7.117	15.003	22.500
Totaal	32.093	190.451	129.500

De overige lasten blijven 97,5k beneden de begroting. Dit komt vooral doordat de begrote kosten ad 62,5k voor juridische bijstand, opgenomen onder advieskosten vrijwel niet benut zijn: de Wob-beroepsprocedure is in 2023 nog niet tot afronding gekomen. CEA wacht nog op een zittingsdatum voor het beroep. De kosten voor het herzien van de eindtermen, opgenomen onder uitbesteding werkzaamheden zijn lager doordat alleen inzake de CSRD-wetgeving zaken zijn aangepast: hiertoe is de redactieraad eenmaal bijeengekomen (vergoeding subcommissies). In 2024 en 2025 zal verder gewerkt worden aan het herzien van de eindtermen.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Het ministerie van Financiën heeft een overeenkomst van dienstverlening afgesloten voor onbepaalde tijd met NBA. Hierin is overeengekomen dat NBA medewerkers en faciliteiten ter beschikking stelt voor het beheer van het CEA secretariaat en de ondersteuning. De kosten hiervan brengt NBA in rekening bij CEA en zijn verantwoord onder bureaunkosten. De overeenkomst kent een opzegtermijn van 12 maanden. CEA brengt jaarlijks de kosten van alle door haar verrichtte werkzaamheden, conform de goedgekeurde begroting krachtens artikel 53, lid 1 in rekening bij NBA.

WNT-verantwoording 2023 Commissie Eindtermen Accountantsopleiding

Voor de WNT-verantwoording van de commissieleden en de secretaris van CEA wordt verwezen naar de WNT-verantwoording 2023 van het ministerie van Financiën in de Rijksverantwoording 2023.

OVERIGE GEGEVENS

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: Commissie Eindtermen Accountantsopleiding

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Commissie Eindtermen Accountantsopleiding te Hoofddorp gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Commissie Eindtermen Accountantsopleiding per 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 "Organisaties zonder winststreven".

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2023;
2. de winst- en verliesrekening over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2023 in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Commissie Eindtermen Accountantsopleiding zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- Verantwoording;
- Verslag van werkzaamheden;
- Vooruitblik en begroting 2024;
- Bijlage 1 Overzicht (nevenfuncties) CEA;
- Bijlage 2 Samenstelling subcommissie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De Commissie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van werkzaamheden en de overige gegevens in overeenstemming met Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 "Organisatie zonder winststreven".

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de Commissie voor de jaarrekening

De Commissie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de Commissie afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de Commissie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de Commissie het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De Commissie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse

controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de Commissie;
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de Commissie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Commissie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de Commissie onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Den Haag, 28 februari 2024

Share Impact Audit & Assurance B.V.

M. Doerga RA

Bijlagen

Bijlage 1 Overzicht (neven)functies CEA

Mevr. mr. H.G.M. van Oldeniel, voorzitter

- Vicevoorzitter Raad van Commissarissen Twence
- SIA (Nationaal Regieorgaan Praktijkgericht Onderzoek), voorzitter commissie liasons en learning communities voor Groenvermogen.NL
- Reviewer instellingsaccreditaties Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
- Lid Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (vanaf 1 september 2023)

Dhr. prof. dr. Olof Bik RA, lid

- Hoogleraar Audit & Assurance Rijksuniversiteit Groningen
- Directeur Olof Bik B.V. (personal holding)

Dhr. prof. dr. A.J. Brouwer RA, lid

- Partner PricewaterhouseCoopers (middels BV)
- Hoogleraar Externe Verslaggeving Vrije Universiteit Amsterdam
- Lid Corporate Reporting Policy Group Accountancy Europe
- Lid commissie Financiële Verslaggeving & Accountancy AFM
- Lid Consultative Working Group van de CRSC, European Securities and Markets Authority (ESMA)
- Subject editor en redacteur van het Maandblad voor Accountancy en Bedrijfseconomie
- Raad-Plaatsvervanger, ondernemingskamer gerechtshof Amsterdam (vanaf 1-11-2023)

Mevr. drs. E. van Caspel RA, lid en plaatsvervangend voorzitter

- Accountdirecteur OCW, SZW en VWS bij de Auditdienst Rijk (ADR)

Dhr. M. van Giessen AA, lid

- Accountant/Directeur-groootaandeelhouder IJburg Accountants & Adviseurs B.V. (d.m.v. persoonlijke holding, te weten Toncob Holding B.V.)
- Externe accountant/plaatsvervangend Compliance Officer/plaatsvervangend kwaliteitsbepaler/lid dagelijks bestuur Stichting Audit Only
- Docent en examiner Hogeschool Markus Verbeek Praehap
- Kwaliteitstoetsers Raad van Toezicht bij Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (per 22-03-2023)

Dhr. H.D. Rijkse AA, lid

- Adviseur maatschap "Rijkse accountants & adviseurs" (middels BV)
- Directeur Tax Pax Beheer BV (personal holding)
- Bestuurslid/penningmeester Roosevelt Foundation, Middelburg
- Voorzitter stichting NOVAK
- Bestuurslid afdeling Zuid NBA
- Voorzitter Stichting Hendrick Avercamp, Middelburg
- Bestuurslid Stichting Bevrijding Zeeland 80 jaar (per 28-09-2023)

Mevr. E.M. van der Velden AA, lid

- Adviseur/trainer Kriton
- Lid Accountantskamer
- Lid Vakgroep COMPact bij Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (per 1-11-2023)

Bijlage 2 Samenstelling subcommissies

Redactieraad

Naam	Functie/achtergrond
De heer prof. dr. P.W.A. Eimers RA (voorzitter)	Partner EY en hoogleraar Audit & Assurance bij de VU
De heer dr. R.M.M. Bertrand RA RC RO CFE CIA CPC	Universitair hoofddocent bij de Nederlandse Militaire Academie en docent ICAIS bij Maastricht University
De heer drs. R.A.A.M. Cobussen RA	Vennoot Konings & Meeuwissen Accountants, docent Audit & Assurance MVP en hbo A&A en actief als externe beoordelaar en examiner van de praktijkopleiding
Mevrouw mr. I. Takke-Horn	Docent fiscaliteit HAN en eigenaar fiscaal adviesbureau
Mevrouw drs. P.M.G. Tijmstra RA	Director Transformation NBA en change agent PWC
Mevrouw M. Westra RA	Eigenaar Podium Academy Kerngroep lid en docent Nyenrode Business Universiteit Voorzitter NBA Young Profs